

JAUNAIS CĒL'S

AGROFIRMAS «KRASNII OKTJABRJ» PARTIJAS, ARODBIEDRĪBAS,
KOMJAUNATNES KOMITEJU UN ADMINISTRĀCIJAS ORGĀNS

SESTDIENA, 21 MAIJS
1988. g.
Nr 21 (56)

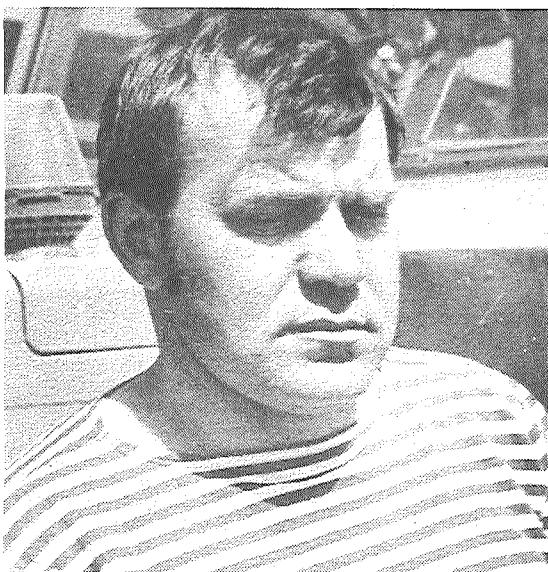
Cena 2 kap.

Dziesmā teiks: dabai nav sliktā laika, visi gadalaiki tāi patīkami. Kāpēc tāi to nepateiktu par zemes kopēju? Kad viņam visvairāk patīk lauks? Vai tad, kad tājā vējš spēkojas ar smagu piebriedešu vārpu vilpīiem, vai kad pretī spurojas saulē izbalējuši un lietus izmirkusi rugāji, kad lauks ir slapš un uzrūdzis, apnīcīgi pelēks kā rudenīgais lieetus mākonis, vai balts un tīrs sniega segā? Vienmēr tas ir pievilciņš, tīkams, jo vienmēr ir ieguvis savu izskatu pēc kāda no savu kopēju darba cikliem. Vai nu rāzojoss, vai atpūtā. Un vienmēr cilvēks, nonākot tā tuvumā sajutīs patīkamu savīlojumu.

Lauki ir mainīgi, mainās paši un mainās, atsaucoties cilvēku rūpēm, pateicībā par saules silto gādību un lieetus veldzējošo rāsojumu.

Pavisam nesen te, ceļa vienā vai otrā pusē, putekļu grīstes savērpdamī, lietiski rošījās mehanizatori, izbraukusi ar kultivatoriem un sējmašīnām, bet tagad jau izspraukušies asni. Kamēr tie vēl «koko parādiņus» no vadziņām, ne neslēpj savu saules izgaisīto rūsganumu, bet agrāk apsētais lauks ir noklājies ar biezū, lepni zaļu paklāju. Asni ir tumši un sulīgi, par tādu lauku zemnieks saka: «Mēlns vien iet uz augšu!» Tas nozīmē, ka tur bijuši ieguldīti specīgi graudi, asnu dzimšanas ligzdas bijušas labi apgādātas ar bāriņas vielām, tie bauða vislielāko labvēlibu un ir neapturami savā augšanas priekā. Ražena lieetus šķītis tos vēl vairāk pamudina.

REPORTĀŽA

Fagaidām galvenokārt jāizliek ar valgmi kas saglabājusies no sējas dienām. Tās digšanas un augšanas spēkam vēl pietiek, drīz veldzi dos arī jūnija rasas.

Tagad saimniecības lauki piedāžādu zaļu un brūnu toņu varavīksnes. Zaļie ir apsētie agrāk, brūnie — pēdējie, arī rušināmkultūru plāsfibas, kur sākusies rindstarpu aprušināšana. Kamēr kopā ar 1. rāzošanas iecirkņa mehanīki Jā-

zeju Maslobojevu nobraucam dažus kilometrus uz vietu, kur rosās miglotāju posms, pa ceļam redzams, kā laukos strādā jaunieši, novācot akmeņus, pie apvāršņa pamanāmi citi mehanizatori. Un nu esam pie tik liela lopbarības biešu lauka, ka vāgu viņējie gali nemaz nav saskatāmi.

— Te strādā lielākais mūsu kolhoza speciālists lopbarības biešu audzēšanā — Roberts Skutelis. Kad

sogad saņēmām jauno sējmašīnu SST-12, gribētāju ar to strādāt nebija daudz. Viņus var saprast: visu laiku noņemušies ar parastājām, bet te — vienā braucienā divpadsmit vagas. Ieminējāmies Robertam. Viņš visu apdomāja ar zemniecisku pamaņīgumu, apsvēra un piekrita. Kopā ar sējmašīnu komplektā saņēma divpadsmit rindu kultivatoru, kura darba orgāni ir sekcijas apvienoti zobaini rifenīši,

SAGAIDOT PSKP XIX KONFERENCI

Atbalstīta
Monikas Litaunieces
kandidatūra

Saskaņā ar pārstāvniecības normām no mūsu republikas uz Vissvienības partijas 19. konferenci jāizvirza 53 delegāti. Kirova kolhoza un citu ciema iestāžu kolektīvi par savu pārstāvi konferencē izvirzījuši Latvijas PSR Augstākās Padomes deputāti, Stabulnieku ciema Tautas deputātu padomes izpildkomitejas priekšsēdētāju Moniku Litaunieci.

Agrofirmas «Krasnij Oktjabrj» kolektīvu apspriedēs kolhozā un rūpniecības uzņēmumos vienbalsīgi atbalstīta Monikas Litaunieces kandidatūra.

PAR PANĀKUMIEM GAĻAS RAŽOŠANĀ

Šā gada I ceturksnī kolhozagrofirmas saimniecībai piešķirts partijas rajona komitejas, rajona izpildkomitejas un lauksaimniecības darbinieku arodbiedrības rajona komitejas celojošais Sarkanais karogs. To kolektīvam svītīgos apstākļos pasniedza partijas rajona komitejas I sekretārs Viktors Solov-

jozs.

Gada pirmajos trijos mēnešos kolhozs realizējis vairāk par 540 tonnām gaļas, pārsniedzot pasūtījumu. Labi panākumi gūti Reinieku, Riebiņu un Kokalnu nobarojamo liellopu novietnē, kuras vadā Nina Cvetkova, Vasilijs Cvetkovs un Valentīna Bernāne.

PAVASARA lauku darbos veiksmīgi strādāja autopašizkrāvēja GAZ-53 vadītājs Īmants Ludāns (attēlā). Viņš bija starp tiem, kuri piegādāja sēklas, ar savu operatīvo rīcību nodrošināja veiksmīgu darbu sējagregātiem.

Īmants ir no tiem kolektīva locekļiem, kuri tikai ienesā savas darba gaitas saimniecībā — pie automašīnas stūres savu iztiku pērna kopš pagājušā gada. Sākumā negāja viegli, kamēr apguva autostrādā iemājas, bet tagad aizvien drošāk nostājas līdzās pieredzējušajiem vadītājiem.

Viņš ir komjaunietis, profesionāla meistarība atbilst trešajai klasei. Bet tas nenozīmē, ka pūsis nedomā par kvalifikācijas celsanu — dīvē viss vēl priešā. Galvenais — strādāt epzinīgi, ar pilnu pāsat-

laika prasība ir kategoriska: ja gribi turēties līdzi, cel un nostiprinātu savu bāzi, būvē labiekārtotu dzīvokļu strādājošajiem, mūsdienīgas saimniecīkās un ražošanas būves. Attīstoties saimniecībai, uztēmumiem, prasība pēc jaunbūvēm nemītīgi pieauga. Pašlaik agrofirmas celtniecības organizāciju gan pēc strādājošā skaita, gan celtniecības un montāžas darbu apjomu var salīdzināt ar vidējās jaudas PMK — pārvietojamo mehanizēto kolonnu.

Objektos šo brīdi strādā 180 cilvēki, bet vadošo darbinieku skaits, sākot ar brigadieriem un beidzot ar iecirkņu priešniekiem, speciālistiem, eksperimentālo projektēšanas

hoza ciemats, rūpničas, top jauni daudzdzīvokļu nami un viensētu tipa kofēdžas. Desmitiem labiekārtotu dzīvokļu un māju tiek nodots ekspluatācijā katru gadu, paplašinās un labiekārtotās ražošanas platības, tomēr tā visa vēl ir par Maz, lai īaudis varētu labi dzīvot un sekmīgi veikt savus ražošanas uzdevumus. Tājā skaitā arī kolhoza lopkopības nozarē, kur gadu no gada jāveic ļoti daudz remontdarbu, nobriedusi neatliekama vairāku agrāk uzbrūvēto fermu rekonstrukcijas nepieciešamība. Tikpat neatliekami jāzīveido arī celtniecībām sava bāze, jo bez tās sakārā ar darbu lielo apjomu vairs nav iestājams iztikt.

Objektos šo brīdi strādā 180 cilvēki, bet vadošo darbinieku skaits, sākot ar brigadieriem un beidzot ar iecirkņu priešniekiem, speciālistiem, eksperimentālo projektēšanas

uz iekšējo rezervju pilnīgāku izmantošanu. Šie jautājumi asi izvirzījās agrofirmas celtniecības industrijas vadošo darbinieku apspriedē, kas notika šajās dienās. To vadīja agrofirmas generāldirektors Romualds Kavinskis un viņa vietnieks celtniecībā Jānis Teiļans. Runāja visi atbildīgie darbinieki, tiem apspriesti kārtējie jautājumi, iztīrītās darbu gaita objektos. Nolemis, ka celtniekus vadošo darbinieku ražošanas apspriedes notiks regulāri katru mēnesi, bet reizi ceturksnī — visa kolektīva pilns pulces.

Izkristalizējusies galvenā doma — celtniecības industrijas pakāpeniska orientācija uz darba organizāciju

tiks iznomāti ražošanas līdzekļi — celtniecības tehnika, piešķirti krediti būvmateriālu saņemšanai un noslēgti līgumi par darbu objektos, kuru celtniecība būs pilnīgā brigāžu zinā. Bet vēlāk arī visa agrofirmas celtniecības organizācija kļūs nomātāja. Viena liefa ir tagad, kad tie paši betona maišītāji, autoceltnī, buldozeri un cīta tehnika ir bez konkrēta saimnieka, bez personiski kopīga agrofirmas, un pavisam citādi ritēs darbs, kad šī pati tehnika būs konkrēta darbuzņuma iepāsumā un rīcībā, kurš būs saimnieciskā aprēķina vienība.

Pilnīgā patstāvībā celtniecības organizācija vairs nevarēs gaidīt «dādas», no dabas — tai pāri — bā-

Celtniecības industrijai — patstāvība

Uzvaras svētku priekšvakarā fāisma upuru kapos Riebiņu ciemā notika sēru mītiņš, kurā piedalījās ciema izpilkomitejas, kolhozagrofirmas pārstāvji un vidusskolas delegācija. Skolēni nolika vainagus, sēru vītni un ziedus visu to cilvēku piemiņai, kas gribēja redzēt tūras debesis, miera sauli.

Alojas ABAJEVA foto

TŪKSTOŠ UN VIENS JAUTĀJUMS

Verbūt arī vairāk par tūkstoši un vienu jautājumu rodas cilvēkiem, kurš pēc ilgām pārdomām, saskaņošanas ar ģimenes locekļiem, radiem, pārsprendis ar paziņām, beidzot nolej pats būvēt māju. Tam vajadzīga ilga «morāla nobriešana», jo ilgs ir bijis periods, kad labāk bija no laukiem patverties pilsētā, kad pat vienkāršas dārza mājiņas izbūvēt bija vajadzīga vairākkārtīgā saskaņošana, kad nevarēja atļauties būvēt māju, jo trūka līdzekļu un nebija iespējams tikt pie būvmateriāliem.

Tagad — otrādi: visi aicina uz būvniecību. Ceļi tādā uz šo mēri ir vēlā. Bet kā tas sasniedzams praktiski? Te nu rodas tā jautājumu gūzma.

Par vairākiem svarīgiem momentiem, kas var ieinteresēt nākamos personisko māju īpašniekus laukos, «Jaunais Cēlš» jau stāstīja. Droši vār sākt būvēties gan tas, kas pratis iekrāt līdzekļu zināmu summu, gan arī tas, kuram tādu uzkrājumu nav, — pālīdz valsts uz drošiem un izdevīgiem noteikumiem. Bet tā vai cītādi gan pirms būvdarbu, sākuma, gan to laikā, lai arī māju būvē oficiāla organizācija, specializējusies brigāde, nākamajam īpašniekam jāzina daudzas tā dēvētās ābeles patiesības, lai varētu sekot celtniecībai, daudzus darbus veikt patstāvīgi vai arī pālīdzēt. Neitrālā uzņēmīgu un darbīgu cilvēku, kuri labprāt, lai arī tas iznāk ilgāk, būvējas paši. Taču arī agrāk laukos zemnieki cēla mājas, ne jau pīcainiņot specializētās pārvietojamās kolonnas, — pietika ar pāris kaimiņiem, kuri ko pieprata, un lieta gāja.

Celtniecības gaitā radūs jautājumus var izgaismot saimniecības speciālisti — būvbrigadieri, pieredzējušie celtnieki, rajona arhitektū grupas, konsultācijas sniedz arī dažāda literatūra. Būvniecībā tagad atļauts izmantot jebkurus projektus — individuālos vai tipveida, jebkādus materiālus, ko Preiju rajonā individuālajiem būvētājiem var piedāvāt saimniecības preču veikals Līvānos, Tautas ielā 1a un veikals nolikava Preiļos, Rēzeknes ielā 3. Var pirkīt arī citos tuvākajos rajonu centros, no citiem avotiem, tikai cīņā ūnīmējot dokumentāli.

Tāpēc dota brīva vietas izvēle nākamajai mājai: to drīkst cīmatā un ārpus tā, saskaņojot ar ieinteresētājām, organizācijām.

Kāpēc netiek veicināta projekta izvēle pēc pašdarbības iniciatīvas vai pat to pašsacerēšanā? Pirmkārt, tas ir pašu būvētāju interesēs, jo pēc speciālistu izstrādātajiem projektiem var precīzi noteikt, kādi un kādos daudzumos vajadzīgi būvmateriāli, tādējādi ietaupīt līdzekļus un velti nešķiest materiālus, otrkārt, speciālistu izstrādātie projekti ir pārbaudīti daudzās instancēs, pieskaņoti apkārtējai videi, ar augstvērtīgu dizainu, tā vai cītādi tajos saglabātas tautas būvniecības tradīcijas.

Der zināt, ka apbūves platībā un arī mājas lielumam ir arī savi ierobežojumi. Latvijā republikas pakļautības pilsētās piešķir līdz 600 kvadrātmetriem lietus zemes gabalus, rajonu centros — līdz 1200 kvadrātmetriem, lauku apdzīvošās vietās — līdz 2500 kvadrātmetriem. Bloķēto māju būves gadījumos — katram būvētājam šo platību reķīna atsevišķi. Individuālā māja, neatkarīgi no ģimenes locekļu skaita, var būt ne lielāka par 130 kvadrātmetriem lietderīgās platības. Šis noteikums paliek spēkā arī tad, ja to būvē vairākas personas. Lielāku māju var atļaut celt ģimenēm, kurās ir septiņi un vairāk bērni, bet ar noteikumu, ka kopīgā lietderīgā platība nedrīkst pārsniegt 20 kvadrātmērus, reķinot uz vienu cilvēku.

Pie katra mājas var būvēt saimniecības ēkas, ievērojot zināmu atšķirtību starp pilsētām un laukiem. Laukos mītēm, kas paredzētas lopu un putnu turēšanai, rupjās lopbarības šķūnim, pegrabam un lopbarības gatavošanas virtuvei celtniecībā ierobežojumu nav. Tie paredzēti dažām cītām celtnēm. Piemēram, apsildāma siltumnīca nedrīkst būt lielāka par 40 kvadrātmetriem (neapkurināmā netiek ierobežota), garāža — par 25 kvadrātmetriem (ar rajona vai republikas pakļautības pilsētās Tautas deputātu padomes izpildkomitejas lēmumu var tikt atļauta ne lielākas par 20 kvadrātmetriem papildus garāžas celtniecībā) un līdz 75 kvadrātmērus tieši saimniecības ēka cītā kurināmā, inventāra glabāšanai vai arī vejas mazgātavas, darbnīcas, pirts un familiārīgi iekārtošanai.

Jaunie noteikumi paredz, ka daļu būvniecības materiālu var sagādāt pats mājas cēlās.

Šie noteikumi attiecināti arī uz esošo māju pārbūvēšanu, modernizēšanu, rekonstrukciju.

Mūsu laikraksta redakcija apzinās, ka ar dažām publikācijām nevar uzreiz pārliecināt cilvēkus būvēt mājas, ne arī dot atbildes uz viņu tūkstoš un vienu jautājumu. Labprāt atbildēsim uz konkrētiem jautājumiem, kas skar mūsu agrofirmas vietējos apstākļus. Vēl var izziņas materiālu smeltes citos periodiskajos izdevumos, pie juriskonsultanta, celtniecības speciālistiem, izpildkomitejā, PSRS Valsts bankas nodajā un arī republikāniskajās organizācijās.

Sakoptībai jākļust par

Starp daudzajām pārmainām, kas notikušas padomju varas gados Latvijā, viena no uzskatāmākajām ir mūsu ciemu un ciematā pārveidošanās. Ar katru gadu mainās apdzīvoto vietu sejā, tās kļūst skaistākas, pievilīgākas. Atcerieties kaut vai to, kādas pārmainības pēdējos desmit gados notikušas ciematā Riebiņos: uzcelts dzīvojamais māstis ar daudzstāvu ēkām un viensētu tipa individuālajām viendzīvokļa mājām, no astaltētās vairākas ciemata ielas, uz būvēta pirts. Pašlaik tiek celts tirdzniecības centrs, jauns bērnudārzs, kā arī mitekļi iedzīvotājām — individuālās mājas un daudzdzīvokļu namīm. Celtniecībai un labiekārtošanai velītis joti daudz līdzekļu. Un tas viss tiek darīts tādēļ, lai vēl pilnīgāk apmierinātu mūsu īauzu materiālās un apģērbs vajadzības, uzlabotu viņu materiālo labklājību.

Tādā individuālās celtniecības apjomā strauji paplašinās, palielinās to cilvēku skaita, kas vēlas dzīvot savā personiskajā mājā, levojojot lauku īauzu vēlēšanās, mūsu kopsaimniecības teritorijā šogad ekspluatācijā fiks nodotas 11 individuālās mājīnas.

Mūsu ciema teritorijā ir upe, ir parks un parka diķi, Riebiņu muīžas ēkas un citi arhitektūras pieminekļi — Riebiņu katoļu baznīca, pareizticīgo baznīca, ir fāisma upuru kapi, piemīnas akmens komponistam Jānim Ivanovam.

Leņina novēlējums — saudzīgi izturēties pret pagātnes kultūras mantojumu — guvis savu atspoguļojumu Latvijas PSR Konstitūcijā, kā arī republikas likumā par vēstures un kultūras pieminekļu aizsargāšanu un izmantošanu, kuru Latvijas PSR Augstākā Padome pieņēmusi 1977. gada 23. decembrī. 1982. gada novembrī republikas Ministru Padome pieņēma lēmumu, ar kuru apstiprinājusi nolikumu par vēstures un kultūras pieminekļu aizsardzību un izmantošanu. Šajos dokumentos apstiprināta tēze par to, ka vēstures un kultūras pieminekļi ir tautas īpašums un tos saglabāt ir svarīgs valsts un sabiedrisko organizāciju uzdevums, svēts katra pilsoņa pienākums. To ievērojot, Riebiņu ciema Tautas deputātu padomes izpildkomiteja savā darbībā cenšas pievērst uzmanību pieminekļu un dabas aizsardzībai, tālakai ciema labiekārtošanai.

Šodien izvirzās jautājums, kurš gan uzturēs vajadzīgajā kārtībā mūsu augošo ciematu, ciema teritoriju. Kurš gan būvētā īpašniekam, kā arī citiem iestādītām, tādām, kā labiekārtošanai, vairākām jāzina daudzas tā dēvētās ābeles patiesības, lai varētu sekot celtniecībai, daudzus darbus veikt patstāvīgi vai arī pālīdzēt. Neitrālā uzņēmīgu un darbīgu cilvēku, kuri labprāt, lai arī tas iznāk ilgāk, būvējas paši. Taču arī agrāk laukos zemnieki cēla mājas, ne jau pīcainiņot specializētās pārvietojamās kolonnas, — pietika ar pāris kaimiņiem, kuri ko pieprata, un lieta gāja.

Janīna SELGA.

gan cits, ja ne mēs paši! Vajag tikai pielikt mazliet pūļu. Parks varētu kļūt par lielisku iedzīvotāju atpūtas vietu. Kad tur atradās skola, parks bija sakopts, bet pašlaik neviens tam nepievērš uzņēmību. Izpildkomiteja uzskata, ka arī tagad skolai jāuzņemas par to šeifība. Un mūsu mājas — kā individuālās, tā komūnālās, mūsu augļu un sekņu dārzī, piemījas zemes lauciņi, ceļu un ielu malas, mūsu parks, mūsu upe — tie raksturo visus tos, kas te strādā un dzīvo.

13. maijā notika Tautas deputātu padomes sesija, kurā galveno jautājumu izskatījām deputātu uzdevumus ciemata un ciema padomes teritorijas labiekārtošanai. Šo tematu bija pārdomājusi un izstudējusi celtniecības, transporta, sakaru, komūnālās saimniecības un labiekārtošanas pastāvīgā komisija (komisijas priekšsēdētājs Ivars Staričenoks, komisijas loceklis Jevgenija Ivanova un Tekla Džubina) un izteica konkrētus priekšlikumus deputātiem. Tika atzīmēts, ka labiekārtošanas problēma risināta jau vairākkārt, taču pagaidām bez jūtīmiem rezultātiem — vezums nekust ne no vietas. Ir gan uzcelti skasti daudzstāvu nami, taču to apkārtējās teritorijas labiekārtošana uz priekšu virzās gausi. Nav iekārtotas vietas vējas zāvēšanai, nav bērnu rotāju laukumu. Atklāti runājot, mēs nevis apzūmojam ciematu, bet gan iznīcam zālumus. Ir gan bijuši gadījumi, kad ciematā izcērt dzīvžogu, izcirsti melnalkšņi Feimankas krastā. Bet, ja koki tiek stādīti, tad arī kur nu kuram iešaujas prātā. Daudzi deputāti dzīvo daudzstāvu namos, tomer vasārā allaž rodas problēma zālēju appļaušanā.

Vairāki daudzstāvu māju iedzīvoci vēlas sev saimniecības ēkas. Taču ceļ tās kā pagādā — dažas no dēļiem, cits no kieģeļiem. Šo būvniecību vajadzētu veikt, ievērojot arhitektūrisku saskaņotību. Šāk sakot, nepieciešams vienots ciemata labiekārtošanas un apzūmošanas plāns.

Jautājuma apspriešanā aktīvi piedalījās deputāti Sergejs Sadovņikovs, Voldemārs Adamovičs, Alevīna Krasnopjorova, Ija Tolstopjatova, kuri atzīmēja, ka ciematā nav tādas mājas, kas derētu cītām par paraugu. Pēdējos gados netiek stādīti ne parki, ne alejas. Vecajā parkā iztrīti diķi, atlicis tikai piepildīt tos ar ūdeni. Kad tika noorganizēta talka parka uzkopšanā, izrādījās, ka ir

Palīdzība kolhozniekiem

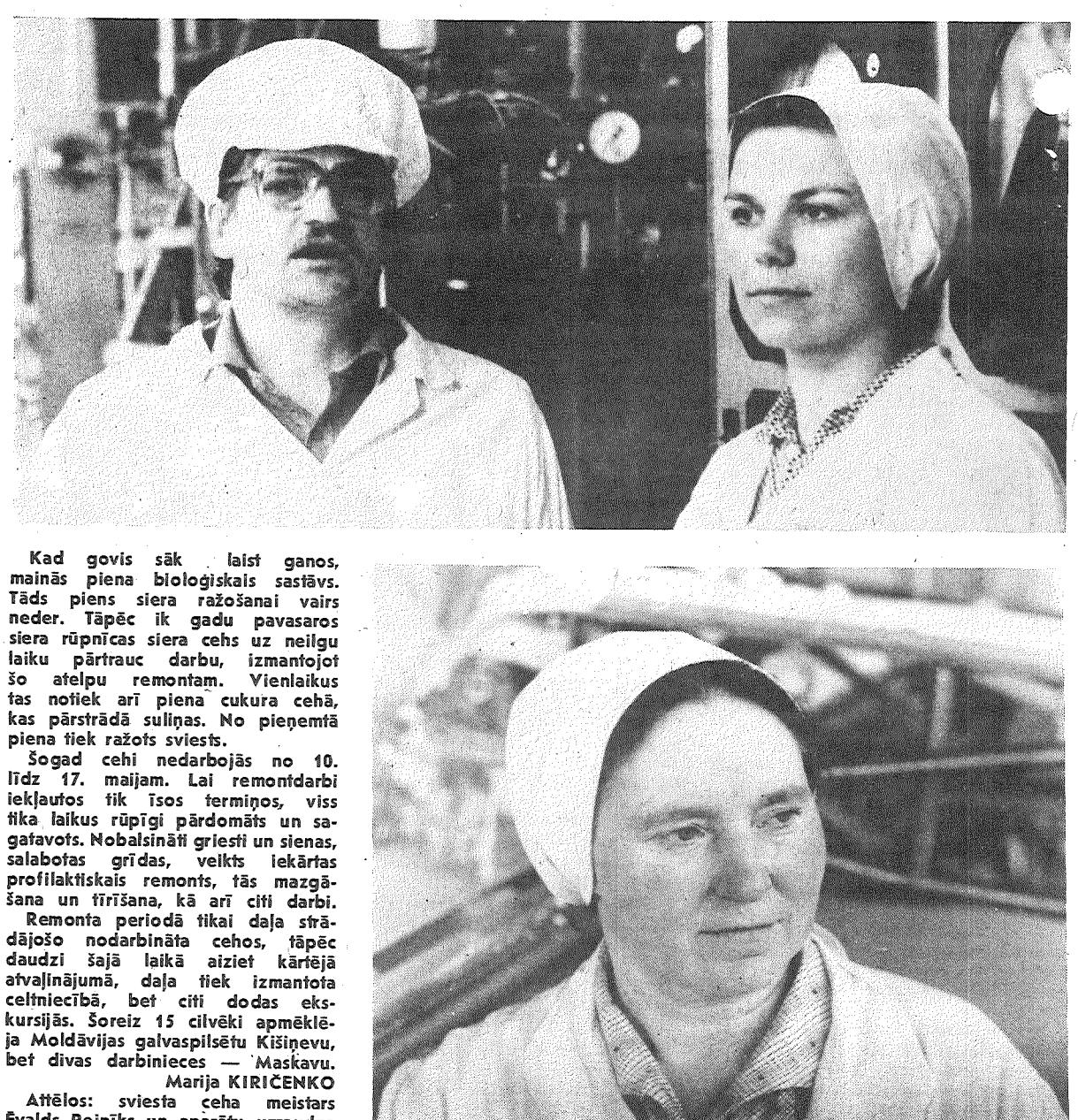
Pagājušais slapjais rudens daudz raizējās gan lielsaimniecībām — kolhoziem un sovhoziem, gan arī to sīkajām saimniecībām — kolhoznieku un padomju saimniecību strādnieku individuālajiem laučiņiem, kuros no laika gala audzē savu «otro maizi» — kartupeļus. Daudzi stādījumi izmirka, inficējās ar puvi un nebija uzglabājami pa ziemu.

Bet kas gan ir lauku cilvēks bez kūpoša un militāra kartupeļa galda? Nebūs pārspīlēts, ja teiksim, ka laukos, sagatavoti dažādā veidā un kā piedeva citiem ēdieņiem, kartupeļi.

Gādājot, par to, lai individuālie piemējumi zemes izmantotāji varētu apstādīt savus laukus, rūpēties par labas ražas novāksanu rudens pusē vairākās saimniecībās tika organizēta sēklas bumbulu pārdošana kolhoznieku ģimenēm. Tā bija populārā, pie mūsu kaimiņiem brāltīgajā Baltkrievijā izaudzētā un no turienes iepirkta šķirne «Ogoņok».

Kartupeļu pārdošana kolhozniekiem bija organizēta kolhozos «Dubna», «Rīts» un citur.

Jānīna SELGA.

Kad gājis sāk laist ganos, mainīs piena bioloģiskais sastāvs. Tāds piens siera ražošanai vairs neder. Tāpēc ik gadu pavasaros siera rūpniecības siera cehs uz neilgu laiku pārtrauc darbu, izmantojot šo atelpu remontam. Vienlaikus tas notiek arī piena cukura cehā, kas pārstrādā suliņas. No pieņemtā pienēmītām sieriem gājās vēlējums.

Šogad cehi nedarbojās no 10. līdz 17. maijam. Lai remontdarbi leikļautos tās termiņos, viss tika laikus rūpīgi pārdomāts un sagatavots. Nobalsināti grīsti un siens, salabotas grīdas, velkts lekārtas profilaktiskais remonts, tās mazgāšana un tīrišana, kā arī citi darbi.

Remonta periodā tākai daļai strādājošo nodarbinātā cehos, tāpēc daudzi šajā laikā aiziet kārtējā atlaijinājumā, bet citi dodas ekskursijās. Šoreiz 15 cilvēki apmeklēja Moldāvijas galvaspilsētu Kišinevu, bet divas darbinieces — Maskavu.

Marija KIRIČENKO

Attēlos: sviesta ceha meistars Evalds Reinihs un aparātu uzraudze Sarmīte Svalbe, cīems —

vajadzību

Joti maz ciemata iedzīvotāju, kas aktīvi grib, lai tas klūtu par apkārtnes rotu. Deputāti uzskata: ja būtu viens cilvēks, kura darba pienākumos ir atbildība par apzaļumošanu, tad mums mazāk nāktos runāt un sūkstīties, bet mēs vairāk varētu parādīt savu atsaucību un ieinteresētību darbos.

Par neapmierinošu jāuzskata arī ceļu stāvoklis mūsu ciema padomes teritorijā, tāpat piekļūšana kapsētām. Gar ceļiem netiek izplauti grāvji, ceļmalas. Tas taču ir ne tikai neglīti, bet arī nodara jaunumu mūsu laukiem — tā tiek izplatītas nezāles.

Deputāti sesijā vienbalsīgi pieņemā šādu lēmumu:

1. Katram deputātam savā vēlēšanu apgabala pastāvīgi sekot tīrības un kārtības ievērošanai, nezāju iznīcināšanai.

2. Lūgt kolhoza valdei:

rast iespēju pieņemt darbā dajdārzniku, izstrādāt ciemata apzaļumošanas plānu, pēc kura veikt visus apzaļumošanas darbus;

sakārot atkritumu izgāzītuvi «Aizupiešos» un brīdināt auto vadītājus neizmest atkritumus blakus izgāzītuvei;

izremontēt ceļu Riebiņu ciemata Rēzeknes ielā;

iekārtot peldvietu upē pie somu pirts;

palīdzēt labiekārtot komponista Jāņa Ivanova piemiņas akmens vietu.

3. Lūgt 24. CRBP administrāciju pastāvīgi uzturēt kārtībā autobusu kustības ceļus un laikus appļaut zālējus, grāvus ceļu malās.

4. Riebiņu vidusskola užņemties ūdensību par vecā parka, fāšima upuru kapu un komponista Jāņa Ivanova piemiņas akmens vietas uzturēšanu kārtībā.

5. Apstiprināt konkursa «Par labāko sētuvu nolikumu.

Deputāti sesijā tika iepazīstināti ar ciema izpildkomitejas un sabiedrisko organizāciju kopīgi izstrādāto plānu cīņai par attīriku dzīvesveidu, kurā ievēroti šī sasaukuma otrās sesijas lēmumi.

Jaunatnes lietu pastāvīgās komisijas priekšsēdētāja Tatjana Gromova (komisijas locekļi Valērijs Bahānovs un Igors Jelisejevs) sniedza pārskatu par veikto darbu.

Aina TUMAŠOVA,
Riebiņu ciema padomes izpildkomitejas priekšsēdētāja

**GOVJU MĒHANIZĒTĀS
SLAUKNĀS MEISTĀRU
UN FERMU SACĒSĪBAS
REZULTĀTI 1988. GADĀ
ĀMENĀSOS**

Vārds, uzvārds	Govu skalts grupā	Vidējais izslaukums no govs	+ vai - salīdzinā- jumā ar to pašu laiku pērn
Irina Pisuka	48	1569	-59
Anastasija Kirilova	49	1588	86
Lidija Serkova	49	1613	166
Veronika Smelkste	48	1523	-31
Veronika Kozlova	50	1747	137
Anna Melusāne	51	1614	82
Lidija Kučka	51	1685	20
Kirjana Mihailova	49	1671	-61
Alzuplešu liefermā	395	1625	40
Zinānda Trofimova	45	2385	197
Zina Juhņeviča	42	1834	70
Jadīga Lepuka	44	2096	149
Vija Čonka	36	2195	126
Balbu fermā	167	2124	136
Lidija Jelodrova	29	1637	-409
Valērija Smukša	30	1535	-200
Vera Golubeva	30	2152	-59
Zabegu fermā	89	1783	-207
Marija Cakule	10	3101	X
Valentīna Sidorova	10	2947	X
Alīne Mikulāne	6	3062	X
Alzuplešu fermā	26	3023	X
Jelīna Bahānova	33	1646	-896
Antonīna Stepankova	31	1707	-928
Ulljana Amosova	29	1573	-850
Duntiņu fermā	93	1642	-899
Antonīna Loginova	10	3428	X
Anastasija Juganova	29	3206	X
Feklinja Dapīlova	28	2759	300
Džuma Mamedova	26	3109	X
Zoja Tumašova	27	2303	283
«Progress-1»	130	2733	X
Jūlija Bobrova	50	2147	92
Jefersonīja Kapustenka	53	1927	259
Marīja Lazareva	56	2325	335
Madežda Turubanova	53	1802	-168
Leokādija Mūrniece	54	2246	16
Jevdokija Trofimova	55	1928	265
Valentīna Mihailova	56	1954	159
«Progress-2»	378	2046	137
Liefermā «Progress»	508	2220	300
Lūcija Džerīga	46	1668	305
Fedorīja Gujbīnova	46	1786	292
Kira Bajkova	55	1236	-363
Valerijs Ksendzova	51	1579	-405

DIENAS, KAS GADU BARONI

Tauta vienu pāvasara dienu uzskata par tik ietilpīgu, stipru un daudzsoļošu, ka apgalvo: spēj bārot visu gadu. Sēja gan te laikam nav domāta, jo tad iznāktu: ilgāk sēsi — bagātāks klūsi. Šeit ir otrādi — pie lielākas ročības tiek tie, kuri apsēj agrāk, tsākā laikā un labāk. Šogad kolhoza «Krasnij Oktjabr» mehanizatorus negaidīti apturēja aukstums un sniegs, tomēr viņi attapās un visu izdarīja iepļānotajos termiņos. Tāpēc varam teikt: katrai no šīm desmit dienām būs savs svars rudens rāzēs.

Sēju tagad nomainīja rūpes par druvu kopšanu un uzturēšanu, mehanizatori iejutušies savā amplūā.

* * *

Jānim Sondoram šīs bija pirmais patstāvīga darba pavasarīs. Saņēma traktoru kā pienākās, darba uztdevumu. Viņa tēvs Pēteris strādā kolhozā jau daudzus gadus, pie redzējis, arī dēlu bieži nēmis līdzi darbā, pieradinājis. Tā ka varēja nebūtīties: jaunajam ies kā pa taukiem. Mācījies tāču, nav nekāds zālais puika. Un tomēr tehnika, kad tu patstāvīgi esi sācis ar to strādāt, jāiebrauc kā tramīgs zīrgs. Sākumā tā arī Jānim gadījās — traktors nikojās. Bet gods kam gods — puisis nenolaida rokas, nepadevās. Un uzvarēja — vēlāk darbs veicās tā, ka nenopriecāties.

ATTĒLOS: II ražošanas iecirkņa priekšnieka palīdzētāja Nina Rumaka apspriežas ar mehanizatoru Vladimīru Agafonovu; Traktorists Āleksejs Ksendzovs.

INFORMĀCIJA PĀRDOMĀM

CHINSDARBA VĒRTUDĀRS RĪRI

Publicēti sistēmas «SELEKS» 1987. gada dati par piena lopu produktivitātes pārraudzības rezultātiem. No tiem uzzinām, ka 26 rajonu vidū Preiļu rajons ienem sesto vietu republikā — vidējais izslaukums no govs tei ir 3671 kilogrami (ar četrprocentīgu tauku saturu).

Mūsu rajonā visaugsītākais izslaukums no govs sasniegts kolhozagrofirmā «Karsnij Oktjabr».

Kā zināms, saimniecībā tiek turētas Latvijas brūnās un melnraibas govju sugas.

«Karsnij Oktjabr» apstiprināts par melnraibos šķirnes lopu audzētavu. Šajā jomā neapšaubāmi gūti augsti rezultāti: starp republikas 27 šķirnes lopu audzētavām mūsējā ienem ceturto vietu piena izslaukumu ziņā no vienas govs — 5498 kilogrami (ar četrprocentīgu tauku saturu). Pirmajā, otrajā un trešajā vietā — attiecīgi Dobeles rajona «Tērvete» (6167 kilogrami), Saldus rajona «Druva» (5936 kilogrami) un Tukuma rajona «Jaunpils» (5835 kilogrami).

Arī atnesušos telišu vidējais vecums mūsu saimniecībā salīdzinājumā ar citām šķirnes lopu audzētavām ir vismazākais — 25,9 mēneši (republikā vidēji šķirnes lopu audzētavas — 27,7 mēneši). Šis acīmredzot nav tas gadījums, kad kvalitāte (jaunība) pāriet kvantitātē (masa). Skaidrs, ka teles, kuru svars apsēklošanas brīdī bijis lielisks, dos arī jūtāmu izslaukuma pieaugumu pēc atnešanās. Turklat tādas teles arī labāk atnesas.

Visiem zināms, ka neēduši govs pienu nedos. Tāpēc skaidrs, ka pirmām kārtām ēdināšanai jābūt pilnvērtīgai, barības devai — sabalansētai, ar visām nepieciešamajām vielām, palielī-

giem pietiek spēka un uzņēmības. Arī komandējumā par viņiem labas atsauksmes.

* * *

Mehanizatori, kuriem jāapkopoj kolozo lauki, sevišķi tie, kuriem rudeņos uztic ražas novākšanu, priečas par katru no tīruma aizvāktu akmeni. Šopavasar viņiem īpaši — ne tākai pašu kolhoznieki, kantora darbinieki, skolu jaunatne strādājuši tīrumos, bet arī rūpīci strādājuši. Sevišķi pateicīgi siera rūpīcas kolektīvam, arī cietes un linu fabrikas strādniekiem, kas devuši patiesām lielu ieguldījumu, lai mazāk tiktu traucēti darbi, lūztu tehnika. Kolhoza ražošanas iecirkņos šajā jautājumā lielāku aktivitāti bija gaidījuši no kantora darbiniekiem. Kartupeļu pārlaistīšanas talkā viņi gan strādāja labi.

* * *

Starp ievērojamākajām pozitīvajām aizvadītās sējas iezīmēm kolhoza speciālisti un vadītāji uzsver mehanizatoru disciplinētību — nav bijis neviens pārkāpuma, pat domstarpību. Darbs padarīts labā kvalitātē, ko tagad uzskatīmi apliecinās iegūtie sējumi. Nerei, lai pagūtu vairāk, darbadienu viņi ievērojami pagarināja. Visiem grauduagumam vienlaicīgi iestrādāti arī granulētie mīnerālmēslis.

* * *

Tiklīdz sējmašīnas bija veikušas savu uztdevumu, tās savācā vienkopus, iztīrija. Un ar lielāku skubu tika novākti salmi kartupeļu un saknagu stīpošanas vietas, tās nolidzinātas. Pie reizes jāpiemin, ka šopavasar mehanizatori bija centušies labāk sagatavot augsnī — nokultivējā arāmkārtu, ja bija vajadzīgs arī vairākas reizes, tās savukārt padarīja vieglāku un efektīvu sējēja darbu.

* * *

Reizē ar visiem citiem lauku darbiem saimniecībā uzmanība pievērsta melno papuju uzturēšanai. Tājās tagad iestrādā organiskos mēslus.

* * *

Cukurbiešu audzētāji sanēmuši jaunu tehniku. Tā bija divpadsmitrindu sējmašīna SST-12, kuru apguva mehanizators Roberts Skutelis. Katru dienu 1 ražošanas iecirknī apsēja 15 hektārus.

* * *

Mehanizatori bija nolēmuši, ka nu sarausoši rit. Bet 24. aprīlī visi pamodās ziemā. Gaidīja, ka varbūt dienās otrājā pusē putenis pierīmies un varēs strādāt. Bet nekā — bija jāieš mājās. Tā bija vienīgā diena, kad nekas uz laukiem netika izdarīts.

Rebkura ciltisdarba sākums ir sākotnējā uzskaitē. Turklat tai jāpastāv nevis pašai par sevi, bet gan tiešā saistībā ar ražošanu. Speciālistu galvenais uztdevums pašreizējos rūpnieciskās ražošanas apstākļos ir panākt, lai mehanizētās slaukšanas meistares, kas strādā ar lielām govju grupām, tomēr būtu lietas kursā par katra dzīvnieka fizioloģisko stāvokli, tas ir, zinātu, kad govs atnesīsies, kad tā apliecināta, kad jālaiž ciet. Šajā ziņā saimniecības ciltislietu dienestam vēl ir daudz jāpielādā. 1987. gadā no melnraibām govīm mēs būtu varējuši iegūt vēl apmēram 146 tonnas piena: 13 procentiem no visām govīm cieštāvēšanas laiks bija pagarinājies līdz 100 un vairāk dienām.

Tādējādi ir acīm redzami, ka tad, ja kopīgiem spēkiem operatīvi atrisināsim telišu audzēšanas un lecināšanas, kā arī sākotnējās uzskaites jautājumus, izdosies paaugstināt izslaukumus un neatpalikt no republikas vislab

JAUNĪBAS ELIKSĪRS: MĀTS VAI REALITĀTE?

Visos gadsimtos cilvēki sapņojuši par to, kā saglabāt savu organismu jaunu un veselu, izmantojuši visdažādākos līdzekļus. Tā Homērs stāsta, ka Ahilejs, lai vairotu savu spēku un drosmi, lietojis lāču kaulu smadzenes. Indijas ārsts Susruta, kas dzīvoja VIII gadsimtā pirms mūsu ēras, spēku nostiprināšanai ieteicās ēst trīgera dzimumdziedzerus. Senajā Romā dzēra svaigas gladiatoru asinis, bet vēlākais laikas modē nāca brunurupuču zupa, jo tie ir slaveni ar savu garo mūžu. III-IV gadsimtā Aleksandrijas zinātnieks grieķis Papolopis Zosima, viens no alkīmijas pamatlīcējiem, meklēja filozofijas akmeni, kas spētu jebkuru metālu pārvērst zelta, izārstē visas slimības un atgriezt veciem jaudīm jaunību.

Mūsdienās jau vairs ne alkīmīki, pūšotāji, vārdotāji, bet gan ar visjauņakājamām atzīnām brūpoti zinātnieki meklēja ja ne jaunības eliksīru, tad vismaz līdzekļus, kas attīlina vecumu.

1889. gadā septiņdesmit divus gados vecais Hārverda universitātes atvājinātais profesors C. E. Brauns-Sagbārds iņcīcēja sev suņu un dzeloncūku spermu. Kaut arī vecumu tas neapturēja, šī viņa ideja kļuva par impulsu hormonu terapijas dzīmšanai, kuru sāka lietot, lai novērstu dažādas novēcošanās pazīmes.

30. gadu sākumā padomju zinātnieki N. Dukudo un P. Obronskis ierosināja slimniekiem, kuru organismā vērojamas krasas novēcošanās pazīmes, ārstēt ar gravidānu — polihormonālu preperātu. Bet Kornellas universitātes zinātnieks K. Makejs eksperimentāli pierādīja, ka ar pāreizu diētu, samazinoši kaloriju daudzumu barībā, zerkū dzīves ilgums pagarinās pat par vienu trešdaļu. Makeja secinājums apstiprināja arī padomju zinātnieku pētījumi (piemēram, V. Nīkifīna Harkovā), tāču neviens kliniski nav pārbaudījis tādās diētas labvēlīgo ietekmi uz cilvēku, kaut gan

ir ziņas, kas apstiprina šāda viedokļa pareizi.

No gadsimta uz gadsimtu ceļo ideja, "ka jaunību var saglabāt, pastāvīgi uzturoties aukstā vidē. Bet padomju zinātnieks I. Čarkovskis sauzemes dzīvniekus — trūšus, vīstas, kāķus parādīja par «peldētājiem» un ar eksperimentu pierādīja, ka tie dzīvo divas trīs reizes ilgāk par saviem sauzemes brājiem. Turklat labāk veselība un garākais mūžs bija tiem, kas peldēja aukstā ūdenī ar ledus gabaliem.

Tāču pieņemamāka cilvēkiem laikam gan ir hipoteze, ka novēcošanas lielā mērā ietekmē galvas smadzenes, kuras vejam apgādāt ar labvēlīgiem kairinātājiem. Tāpat kā fiziskie vingrinājumi nostiprina muskuļus, tā arī smadzenu regulāra stimulēšana uztur tās veselas.

Vai zinātnei spēj iemācīties apturēt organismā novēcošanās procesu, parādīt to atpakaļ? Acīmredzot, jā! Tā biologs E. Zeiglers atklāja, ka vecus augus var atjaunoši tikai, ja pat dzelzījošas lapas kļūsti zaļas, ja augam nogriež galotni. Tāds atjaunināšanās parādījums cilvēkam diezin vai derēs, tomēr šie mēģinājumi ar augiem rāda zinātniekos pārliecību, ka novēcošana nav neatgriezenisks process. Pozitīvus rezultātus deva arī augu piebarošana ar hormonu preparātiem.

Tāpat — jaunības eliksīrs. Diemžēl tas vēl nav atklāts, tomēr iespējams pagarināt mūžu. Šajā nolūkā vēlamas tikai ievērot vairākas rekomendācijas un noteikumus. Kaut vai tos, kurus savā grāmatā izklaustījis anglis D. Dēviss, kurš divus gados pavadija Ekvadorā, pētot Vilkabambas ciema iedzīvotāju dzīves stilu un ģenētiskas saiknes. Šajā ciemā mīt viena no lielākajām iedzīvotāju grupām. Grāmatā «Andu simtgadīgie vecie ļaudis» D. Dēviss formulējis galvenos noteikumus, kuru ievērošana nodrošinātu mūžu.

PIRMO sporta godalgu Boļeslavus Kivlenieks saņēma 1962. gadā rajona meistarscīktēs 800 metru skrējienā — tas bija diploms par izcīnīto pirmo vietu. Ar to tād arī sākās. Gadi gājuši, diplomi, un atzinības raksti krājušies, un pats 'to' īpašnieks sevi jau uzskata par sporta veterānu. No tāsām distancēm viņš pārgājis uz garākām, tagad piedālās triju un pieci kilometri krosos. Pats sev izvēlējies treniņu grafiku, to cenšas izpildīt. Sportiskā forma ar to saglabājas, viņš šīs distances veic labā laikā, turpina izcīnīt godal-

gotas vietas.

Otra sākumā tuvāka sportiskā nodarbošanās ir voleibols. Labprāt slēpo, labus panākumus gūst arī šaušanā. No galda spēlēm priekšroku dod dambretēi. Tāpat Boļeslavus ir vispusīgs sportists, un gadās vienmēr tā, ka viņš tiek iekļauts agrofirmas komandās, lai aizvien no jauna apliecinātu spējas, dotu jēkaites punktus.

Daudz viņš dara sporta propagandēšanā kā fotogrāfs. Attēlā: B. Kivlenieks (pa kreisi) saņem kārtējo atzinības rakstu.

Iemanījies pārs izaudzēt, tad var no-pirkīt pie tantiņas tirgū.

Ziedu un tarplīdzīgu mantu dāvināšana sagādājot prieku devējam un saņēmajam. Bet kairināšais šampāneša pokāls fācu liks atmaiņīt kārai, pat cie-tākajai sākumā! Taču, lūk, viens otrs gluži labi noprobt, ka ir tādās maigā un daijā dzimuma pārstāves, kuras vīrieša jūtas saprot arī no vienkāršotiem atrībūtēm.

HUMORESKA

...Ar zagtu tulpi

Ne nobrīnīties, cik dažs labs mūsdienīšs džentlmenis ir vienkāršojis sirdslietu kārtošanu. Nu, racionāls laiks, steigānu nevaja un tamīdziņi, cīņa pret alkoholu. Tomēr, šķiet, lai ierastos pie sirdsdāmas, neteiksmi, ka balzama puodelē jāņem, tomēr vismaz dzirkstošais šampānešis. Ja skaistu šokolādes konfekšu kārbu nāv, tad vismaz kādu šokolādes tāfeli. Un tagad, pavasārī fācu tik daudz ziedu! Ja nees-

Jāuzpina darbs arī pēc pensijas vecuma sasniegšanas, jānodarbojas ar kaut kādu valasprieku, lai uzturētu galvas smadzeņu aktivitāti sīrmā vecumā. Nesakiet nevienam, ka novecojat, centiefies vairīties no tiem, kurus viņu vecums nomāc. Mazāk dzieriet un smēkējet vai vispār atsakieties no tādām «draiskultībām». Cilvēkam, kurš atmētis smēkēšanu, organismi kļūst jaunāki gandrīz vai par desmit — piecpadsmit gadiem. Centiefies gulēt bez miega zāļu liefošanas un guliet, cik ilgi pašam tāk. Vairīties no stresiem — ja tas ir neiespējami, centiefies tos kaut kā pārvarēt. Nebēdājieties un neuztraucieties sīkumu dēļ par saviem bērniem — jūs esat nodzīvojuši savu mūžu, arī viņi nodzīvos ne sliktāk, bet varbūt pat labāk par jums. Katru dienu nostāgājiet vismaz divus kilometrus, bet vēl labāk — skrieniet.

Darbs augļu un saķņu dārzā arī ir laba nodarbošanās. Ēdiet produktus pēc iespējas nevārītus, liešojet daudz zāļu, augļu, dārzeņu un pēc iespējas mazāk — ceptus, sautētus, vārītus, sālītus un konservētus produktus. Pēc iespējas biežāk atturieties no gaļas ēšanas.

N. KOLPAKOV'S
(Saīsināti no laikraksta «Veteran»)

STARPPILSETU REISOS

Dispečeri vairākiem šoferiem pastāvīgi izraksta ceļazīmes ar atzīmi uz lapas «Starppilsētu pārvadājumi». No iegrāmatojumiem speciālā žurnālā redzams, ka maijā tādu ceļazīmu izsniegs jau pāri diviem desmitiem. Dažādos tālos ceļos braukts pēc izevielā konfekšu un citu produkcijas veidu ražošanai, sūtīta produkcija patēri-tājiem, vesti šķirnes lopī, pārvadāti celtniecības materiāli un tamlīdzīgi.

Starppilsētu pārvadājumu apjoms agrofirmā ir 58-60 tūkstoši tonnukilometru mēnesī.

Izcīnīts Rīgas kauss

Ar apsveicamu uzvaru no Dau-gavpils aizvadītās nedēļas nogālē atgriezās mūsu kolhozagrofirmas sporta meistar-kandidāts Ļevs Kazakovs. Sporta svētkos, kas notika «Lokomotīves» stadionā, Rīgas kausa izcīnīšu zirgu sporta sacensībās viņš ar Hannoveras šķirnes ērzelī Viaduku šķēršļu pārvarēšanā ieguva pirmo vietu.

Uzvara ir jo sevišķi vērtīga tāpēc, ka Ļevam izdevās pār-spēt loti sīvus konkurentus — Rīgas zirgu sporta skolas, Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas, Valmieras sovhoztechnikuma un pa-domju saimniecības «Burtnieki» ko-mandas.

Sacensības notika divos maršru-tos — ar 130 un 140 centi-metru šķēršļiem. Viadukam ar savu pieredzējušo jātnieku tos abus izdevās veikt bez soda punktiem, kaut arī sacensību laukums neat-bilda standartam.

Pirmā piedalīšanās šīs sezonas zirgu sporta sacensībās liecina, ka mūsu komandas līderis un treneris Ļevs Kazakovs un viņa bērīs ir labā sportiskā formā. Ga-tavo-šanās kārtējām republikas lauku sporta spēlēm turpinās. Nākamās sacensības notiks pēc mēnesī Ti-rainē. Labu veiksmi arī turpmāk!

L. VĒRDINA

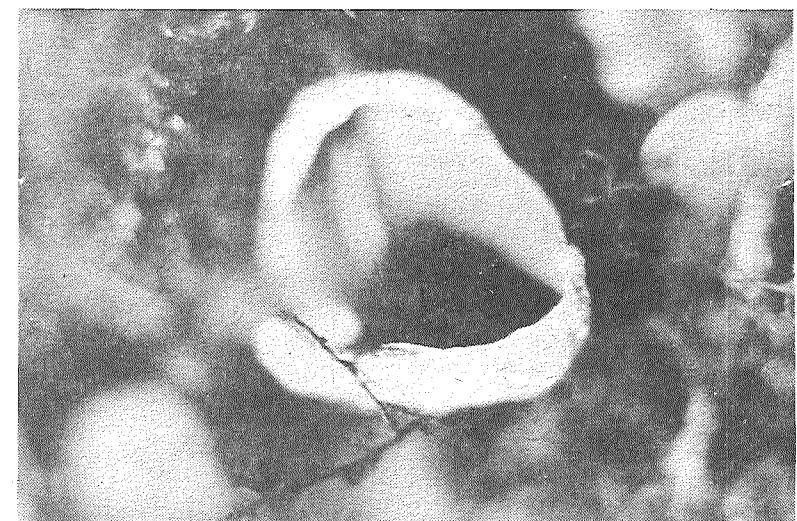
To labi zinādams, Andrejs Silaraups nopirkā lētā viņa pudeli, pa ceļam apstādījumos nozaga tulpi un ierādās pie izredzētās. Lēti, ērti un izdevīgi.

To redzēja mūsmāju Jevlampija Mo-ločanova, kura ir pensiņa un laiku īsina, sēdēdama pie loga.

— Kad es biju jauna, brūtgāni nesa-pa rožu klēpim, — viņa rezumēja re-dzēto. — Bet tagad laikam pietiek ar dzermā odekolona pudelīti un pa ce-lām norauftu dadža lapu...

A. TONS

DABAS STŪRĪTIS

Pavasarī — sēnu laiks

Kā tā? Pavasarī? Taču rudens tas ir! Bet neseidzieties vis. Kāram gada laikam ir savas sēnes. Tiklīdz nokūst sniegs, zēme sa-silst, mežos sāk parādīties pirmie ziedi. Augt sāk arī sēnes. Kārs, kas ir draugs ar mežu, tajā labprāt iegriežas, zina kur — lāčupurni, bisītes. Tie nav līdzīgi rudens sēnēm — šiem cepurītēs sačerveļušās, sakrokojušās, tāpēc tās sauc arī par murķeliem, «ķēju pupiem» un vēl citos vārdos.

Pavasarī sēnu mūsu mežos nav daudz, taču tās sagādā patiesu prieku tiem, kam izdodas aistrast. Šīs sēnes nav tik spilgtas kā rudens bērzlapas, baravikas vai cītas, tās arī grūtāk pamanīt, toties viens pats lāčupurns vairāk iepriecina par veselu grozu baraviku. Pie mums gan baravikas parādās va-saras beigās un rudens sākumā, bet Moldāvijas mežos tās sāk augt jau tagad.

Brūnās krokainās pavasara sēnu cepurītēs nav viegli pamanīt starp nobirušām skujām, lapām — jā-pieiet pavisam tuvu, lai ieraudītu. Bet tad roka pati stiepjas. Ja pagadījusies svaiga, tad roka sa-jūtis valganu un mazliet samtainu pieskārienu, bet vecās sēnes — ir raupjas un sausas. Kā visas citas, lāčupurni vairojas ar sporām, tā-pat arī to tuvākās radinieces — bisītes, kuru cepurītēs ir gaišākas, nav tik izstieptas uz augšu.

Lāčupurni, labi novārīti, var no-

derēt par lielisku piedevu uzturam pa-vasari. Tos cilvēki iecienījuši. Taču speciālisti un praktiķi brīdina, ka šīs sēnes viegli var sajaukt ar citām, kuras no indes pilnībā nav iespējams atbrīvot pat ar vairāk-kārtīgu novārīšanu. Taču tikpat dedzīgi arī to aizstāvji. Un iznāk, ka viens gardēdis nevar vien beigt slavēt šīs sēnes, cits pēc tādu delikatesu nobaudīšanas saindējas un nonāk slimīcā. Zinātnieki, kas pēta sēnes un to dzīvi, — mi-krologi atradusi, ka lāčupurnus nav indīgu vielu, toties bisītēs tāda ir — toksiska viela giromit-rīns, kuru nav iespējams iznīcināt vārot. Tāpat, ejot uz mežu un atrodot pavasara sēnes, ne vienmēr tās var grābt grozos, sak, «kaut kādi lāčupurni» vien ir. Tā nav tālu līdz nelaimei. Tātās lāčupurnus varam lasīt, bet bisītēs lai paliek uz vietas.

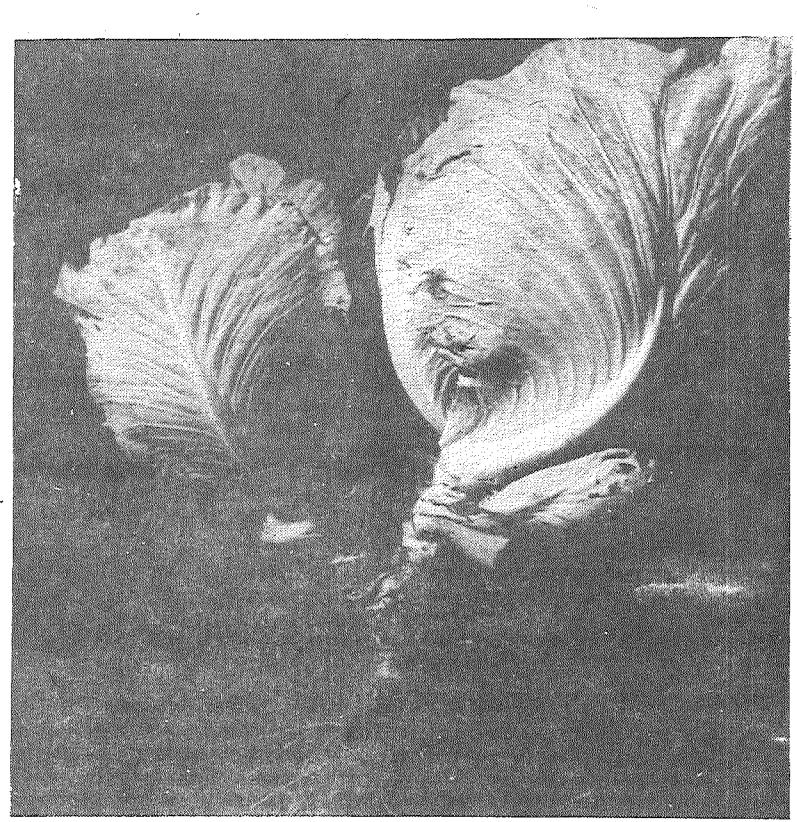
Šajā pašā laikā aug arī citas interesantas sēnes. Tās var pamanīt pēc piltuveida cepuriņiem ar koši sarkanu vidu. Mīt kolonijās, blakām lielajām alīzās ir daudz sīkāku. Gribēsi panemt rokā, no sūnām izlīdzīs bērza zariņš. Šīs sēnes uzturā nelieto, tādēļ laikam tām nav vietējo nosaukumu, to latīniskais nosaukums — sarkanās sar-koscīfās. Saimē ir arī pecicas, kas bieži vien aug vecās ugunkuru vietās, — apaļas un atgādina dī-vainus trauciņus.

Attēlā: koši sārtā sarkoscīfa.

Daudzgalvainas saulespuķes

Kāds rumānu selekcionārs jau divus gadi desmitus nodarbojas ar saulespuķēm, viņam izdevies izaudzēt tādu hibrīdu, par kuru pateicīgi gan zemkopji, gan bīskopji, gan arī... puķkopji, — daudzgalvainu saulespuķi. Uz viena stum-bra izaug līdz pussītam galviņu,

visas dod pilnvērtīgas sēklas. Par-kos un dārzos tās saista uzma-nību kā krāšņumaugs — zied no jūlijā līdz septembrim, vārēs saglabājas divas nedēļas. Loti patīk bitēm, jo dod 20 reizes vairāk nektāra par parastajām.

Dvīni

Redaktors A. RĀNCĀNS